

Nr 186

Av herr **Persson, Ivar, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet.*

I åttonde huvudtiteln av årets statsverksproposition föreslås under punkt 215 att till Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet för budgetåret 1958/59 anvisas ett förslagsanslag av 69 700 000 kronor. Under punkt 277 föreslås att till Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor anvisas ett förslagsanslag av 12 000 000 kronor.

I fråga om anläggningsbidragen gäller enligt beslut av 1957 års riksdag, att bidragsunderlaget för byggnader inom det allmänna skolväsendet skall, utom i vissa undantagsfall, beräknas på grundval av ett enhetspris av 900 kronor per kvadratmeter nettogolvyta. Beträffande yrkesskolväsendet gäller att statsbidrag till byggnader för vissa centrala yrkesskolor utgår enligt för centrala verkstadsskolor gällande grunder samt att statsbidrag till byggnader för övriga centrala yrkesskolor och för lokala yrkesskolor utgår enligt i huvudsak samma grunder som för bidrag till skollokaler för det allmänna skolväsendet.

Storleken av statsbidraget bestämmes med utgångspunkt från bidragsunderlaget och utgår med en viss procent av detta, vilket fastställs med hänsyn till skoldistriktets ekonomiska bärkraft. För bidragsprocentens bestämmande gäller följande tabell:

Skattekrönor per invånare	Statsbidrag i proc. av bidragsunderlaget
0 — 5	80 — 70
5 — 7	75 — 65
7 — 9	70 — 60
9 — 11	65 — 55
11 — 13	60 — 50
13 — 15	55 — 45
15 — 17	50 — 40
17 —	45 — 35

Bidragsskalan — som har tillämpats ända sedan 1946 — har genom penningvärdeförändringar och växande skatteunderlag efter hand förlorat nära nog hela sin graderande effekt. Praktiskt taget samtliga kom-

muner ligger numera inom den lägsta bidragslatituden d. v. s. 45 — 35 procent. Detta innebär att en relativ försämring successivt har inträtt för de mindre bärkraftiga kommunerna. Den kommunala kostnaden för ett skolbygge representerar en vida större utgiftsbörda för en relativt fattig än för en välbärgad kommun. Inte minst från rättvisesynpunkt framstår det som angeläget att en starkare gradering av den statliga bidragsprocenten kommer till stånd, en gradering som bättre avväges med hänsyn till kommunernas varierande ekonomiska bärkraft.

Ett system för bestämning av statsbidragsprocenten, som enligt vår mening väl tillgodoser detta krav, har förordats av 1952 års sakkunniga för översyn av vissa statsbidrag på skolväsendets område. Systemet, som synes väl ägnat att tillämpas även beträffande yrkesskolor med kommun som huvudman, innebär i princip att en kommuns andel i kostnaden skall över- resp. understiga den för normalkommunen gällande andelen i samma proportion som kommunens skatteunderlag avviker från normalkommunens. En väsentlig fördel med ett dylikt system synes också vara att den tillämpade formeln ger värdebeständighet åt bidragen.

Några jämkningar vid formelns tillämpning synes påkallade bl. a. av praktiska skäl. Sålunda torde rimligen statsbidragsprocenten böra maximeras till 80 och minimeras till 10.

Skall kostnadsrelationen mellan stat och kommun motsvara en hälften-delning — såsom förutsattes i propositionen 1945: 376 — så bör normalbidragsprocenten fastställas till 50. På grund av den allmänna stegringen av skatteunderlaget är dock 50 inte det procenttal, som numera i verkligheten gäller för en normalkommun. Normalbidragsprocenten torde f. n. statistiskt uppgå till ca 38. Ett återställande av normalbidragsprocenten till 50 vore givetvis önskvärt men torde i dagens ansträngda statsfinansiella läge inte kunna ifrågakomma. Enär fullständiga beräkningar för ett bedömande av möjligheter och konsekvenser inte står till buds och då någon ytterligare ökning av statens utgifter på detta område inte torde böra övervägas för nästa budgetår, anser vi det befogat och påkallat att Kungl. Maj:t snarast måtte låta undersöka frågan och för nästa års riksdag framlägga förslag i ämnet.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag om genomförande av ett system för bestämning av statsbidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet och till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor med kommun som huvudman, vilket i princip ansluter sig till det system som förordats av 1952 års sakkunniga för

översyn av vissa statsbidrag på skolväsendets område i
betänkande den 13 december 1956.

Stockholm den 24 januari 1958

Ivar Persson

T. Wolgast

Margret Nilsson

Alvar Andersson

Torsten Andersson

Fritiof Karlsson

Robert Johansson

Nils Theodor Larsson
